

Vergaderjaar 2003–2004

20 361

Suriname

Nr. 113

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 februari 2004

Hierbij bied ik u aan, conform de Terms of Reference die u is toegestuurd op 11 juli 2001, het rapport «Een belaste relatie, 25 jaar ontwikkelingssamenwerking Nederland–Suriname, 1975–2000»¹. Tevens treft u aan het adviesrapport van de Surinaams–Nederlandse Referentiegroep, alsmede een samenvatting van het rapport, evenals de eerdere versie van het rapport zoals ik u toezegde tijdens het AO van 27 november 2003¹. Het rapport *lessons learned* zal worden gebruikt voor de beleidsnotitie Suriname zoals toegezegd aan de Tweede Kamer op 9 december 2003. Deze notitie zal de Kamer dit voorjaar worden gezonden; in deze brief schets ik u enkele contouren hiervan.

Het proces van de *lessons learned* exercitie heeft diverse stadia doorlopen, en heeft veel langer geduurd dan oorspronkelijk door elk van de partijen bedoeld en gewenst was. Ondanks impasses en vertragingen hebben mijn Surinaamse collega Minister Raghoebarsing en ik eraan vastgehouden om naar een gezamenlijke afronding van de exercitie te blijven streven. Die gezamenlijkheid vormt immers de meerwaarde van deze review. Minister Raghoebarsing en ik zijn derhalve verheugd dat we er inderdaad in geslaagd zijn om in goede samenwerking tot dit resultaat te komen.

Ik vind het een interessant, kritisch en nuttig rapport met waardevolle conclusies. Met betrekking tot de 25 jaren (1975–2000) waarover het rapport handelt worden door de beide auteurs, prof. D. Kruijt van Nederlandse zijde en mw. Ir. M. Maks van Surinaamse zijde, diverse kritische aspecten genoemd waarvan ik hier enkele kort wil weergeven. De auteurs geven aan dat er in 'de continue relatie' die Suriname en Nederland kenmerkt veel discontinuïteit geweest (drie keer eenzijdige opschorting), dat er een duidelijk spanningsveld bestaat rond de gemeenschappelijkheid van de verdragsmiddelen, dat er verschillen in interpretaties zijn aangaande de richting waarin de ontwikkelingen moesten gaan.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

Genoemd worden tevens de institutionele zwakte aan Surinaamse zijde, het feit dat de Surinaamse economie zich tot 2000 in een neerwaartse spiraal bevond, en het gebrek aan transparantie en duidelijkheid over de gemaakte afspraken. Daarenboven was en bleef Nederland de belangrijkste donor voor Suriname, terwijl Suriname in de loop der jaren steeds meer opgeschoven is in de richting van een regulier partnerland voor Nederland. Al deze aspecten, waarvan de oorzaken zowel bij Suriname als bij Nederland liggen, hebben uiteindelijk bepaald dat de resultaten uitbleven die werden verwacht bij het onafhankelijk worden van Suriname.

Nu, sinds de hervatting van de bilaterale relatie, is in het beleid tussen de twee landen een positieve kentering zichtbaar. Er is afgestapt van de projectmatige aanpak die de periode 1975–2000 typeerde, waarna met wederzijdse goedkeuring, en de internationale trend volgend de sectorale benadering in Suriname is ingevoerd. Ik wil op deze plaats benadrukken dat de *lessons learned* exercitie zo ook was bedoeld, namelijk ter ondersteuning van de hervatting van de OS relatie (2000) -en niet als evaluatie van de verdragen-, op weg naar een meer duurzame besteding van de resterende verdragsmiddelen. Deze opdracht staat ook duidelijk verwoord in de Terms of Reference van de *lessons learned* exercitie. Ik zie in het rapport een ondersteuning van de afspraken die in 2000 zijn gemaakt tussen Suriname en Nederland bij de hervatting van de hulprelatie: geïntegreerde programma's per sector en voortouw alsmede prioriteitsstelling aan Surinaamse zijde.

En hoewel ook het starten en zich eigen maken van de sectorale benadering een proces is van lange adem, iets wat overigens geldt voor alle landen waar de sectorale benadering is ingevoerd, zijn er reeds enkele sectorstudies afgerond en zal de sectorale benadering in 2004 meer vruchten gaan afwerpen. Er vinden niet langer ad hoc activiteiten of projecten plaats, maar er is sprake van een geïntegreerde aanpak gebaseerd op een lange termijn visie, waarbij Suriname de prioriteiten stelt. Dit is een duidelijk contrast met de aanpak tot 2000, waar de Nederlandse invloed op keuze voor projecten (te) duidelijk aanwezig was.

De conclusies van het rapport zijn, zoals al aangegeven, waardevol en schetsen duidelijk de randvoorwaarden waar de toekomstige relatie aan moet voldoen. De beleidsnotitie zal inspelen op de conclusies. Aandacht zal, in lijn met de ontwikkelingen van de laatste jaren, worden gegeven aan zaken van wederzijds belang. Voorop staat dat Nederland zijn verdragsverplichtingen wil en zal honoreren; binnen deze verdragsverplichtingen zal, zoals de laatste tijd al meer het geval is, worden gekeken naar een verdere verankering van de democratie en voor een versterking van de rechtstaat mede met het oog op het bestrijden van de drugscriminaliteit. Ten aanzien van drugs en vele andere onderwerpen geldt dat de oplossing niet in de bilaterale context kan worden gezocht, maar dat een internationale benadering noodzakelijk is. Deze constatering beïnvloedt in toenemende mate de inhoud van de relatie met Suriname en heeft uiteraard de nodige beleidsconsequenties.

Naast de verdragsverplichtingen zullen de hechte banden tussen de Surinaamse en Nederlandse samenleving een grote rol blijven spelen. Partnerschap kan, mede gelet op deze hechte en veelsoortige banden in de relatie, een belangrijke meerwaarde hebben. Wij zien de laatste jaren een toenemende betrokkenheid van het Nederlands maatschappelijk middenveld, inclusief lokale overheden, bij civil society in Suriname, hetgeen in de praktijk al tot eerste werkbare partnerschappen heeft geleid.

Lessons Learned wijst op het belang van overeengekomen uitgangspunten voor samenwerking, van goede communicatie en transparantie. Ik onderstreep dit. Dergelijke principes, die van belang zijn in elke relatie, werken immers productief. De relatie tussen Suriname en Nederland moet, aldus *Lessons Learned* consistentener en voorspelbaarder. Deze conclusies waren al getrokken bij het herstel van de relatie in 2000. Ik ben ervan overtuigd dat Suriname en Nederland in de afgelopen drie en een half jaar dichterbij elkaar toe zijn gegroeid en voor de toekomst op deze ingeslagen weg voort zullen gaan.

De Minister voor Ontwikkelingssamenwerking,
A. M. A. van Ardenne-van der Hoeven